

ULTIEME BESTEMMINGEN

DE **TOP 500** VAN BESTE PLEKKEN OP AARDE

Inleiding

We hebben allemaal wel een lijstje met plekken waar we ooit nog eens naartoe willen: bestemmingen waar vrienden enthousiast over zijn, waar we over hebben gelezen of waar we van dromen. Dit is onze lijst. Dit zijn volgens ons de vijfhonderd bijzonderste en indrukwekkendste plekken op aarde. En we hebben ze op volgorde gezet, met de allermooiste bestemming bovenaan.

Dit zijn de plaatsen die je echt moet ervaren, die je zullen verrassen en diepe indruk op je zullen maken en waar je niet snel over uitgepraat raakt.

Hoe we de lijst hebben samengesteld? We zijn begonnen met een longlist, bestaande uit alle hoogtepunten uit al onze reisgidsen door de jaren heen. Deze lijst met duizenden bestemmingen werd ingekort tot een shortlist en daarna vroegen we iedereen in de Lonely Planet-community om te stemmen op hun persoonlijke top 20. Na een beetje wiskundig gegoochel eindigden we met vijfhonderd bestemmingen in volgorde van populariteit.

Deze tweede editie van dit boek bevat meer dan tweehonderd nieuwe bestemmingen. Dat kunnen gloednieuwe of aanzienlijk verbeterde plaatsen zijn, of plekken die relevanter zijn geworden voor de manier waarop we tegenwoordig reizen. Ook hebben we de rangorde opnieuw berekend en extra nadruk gelegd op bestemmingen waar op een duurzame manier wordt omgegaan met toerisme.

Elk hoofdstukje geeft een voorproefje van wat die plek de moeite waard maakt. De Erheen!-tekstjes dienen als startpunt om je bezoek te plannen en op een verantwoorde manier te reizen. Raadpleeg voor meer informatie onze specifieke reisgidsen of kijk op lonelyplanet.com. Dit zijn onze *Ultieme bestemmingen*.

We hopen dat dit boek je inspireert om zelf je ultieme lijst te maken.

12

De oeroude monumenten en tempels op de vlakte van Bagan

MYANMAR // De talloze boeddhistische tempels en heiligdommen van Bagan in Centraal-Myanmar zijn grotendeels tussen de 11e en 13e eeuw gebouwd. In de eeuwen daarna viel de stad ten prooi aan oorlogen, verwaarlozing en aardbevingen (de meest recente in 2016 beschadigde ongeveer 400 van de 3595 monumenten), maar ondanks alles blijft het de rijkste archeologische site van Myanmar. Eerdere restauraties zijn misschien niet helemaal perfect uitgevoerd, maar Bagan is een levend, ademend bedevaartsoord en veel tempels zijn gewoon nog in gebruik. In 2019 werd Bagan uitgeroepen tot werelderfgoed en de vooruitzichten zijn goed. De zon zien opkomen of ondergaan boven de met tempels bezaaide vlakte is nog net zo magisch als duizend jaar geleden.

ERHEEN! *Nyaung-U is het toeristische centrum van Bagan. In het 'groene seizoen', tussen eind mei en begin november, is het beduidend rustiger en goedkoper. Maak met een huurfiets een tocht door Bagan.*

© Andrea Bortolameazzi / 500px

13

De Grand Canyon, de indrukwekkendste afgrond op aarde

VS // Het eerste wat indruk maakt is de immense omvang van de kloof. De 2 miljard jaar oude scheur in het landschap is 446 km lang en maximaal 1857 m diep. Vol ontzag ga je aan de rand staan en neem je alles in je op: de uitgestrektheid, de karmozijnrode *buttes*, de enorme afstand tot de bodem. Met name bij zonsopkomst en -ondergang is het uitzicht subliem, wanneer het licht de kloof in rijke tinten vermiljoen en paars schildert. Maar in de Grand Canyon is meer te doen dan alleen kijken. Je kunt hier ook wandelen tussen geurige alsemstruiken en raften in de wilde Colorado. In april, mei en september is het weer goed en valt de drukte relatief mee.

ERHEEN! *De zuidrand van de canyon, 120 km ten noorden van Flagstaff in Arizona, trekt de meeste bezoekers. De meer afgelegen noordrand heeft minder voorzieningen.*

© Sumiko Photo / Getty Images

© Aaron Meyers / 500px

De Cathedral Peak, een van de granieten bergen in het Yosemite National Park, bij zonsopkomst.

20

Rotsen beklimmen of bewonderen in Yosemite

VS // Wat maakt het Yosemite National Park zo steengoed? Onder andere de vele watervallen die uit bergen naar beneden komen, de enorme sequoia's die de hemel kietelen en de beren die ronddwalen over de velden (en de kampeerplaatsen). Maar het zijn de rotsen die de toon zetten.

Waar je ook kijkt, overal rijzen reuzenbrokken graniet op uit de aarde. De Half Dome zweeft als een versteende

golf boven het park, klaar om het te overspoelen, en de dreigende El Capitan bewaakt de ingang van de vallei. De hellingen bieden stof voor heroïsche klimverhalen.

De eerste beklimming van de legendarische Nose van El Cap, ooit als onbeklimbaar beschouwd, duurde 47 dagen. In 2017 beklom Alex Honnold in 3 uur en 56 minuten de 914 m hoge El Cap. Vind jij klimmen meer een kijksport, ga dan in de weide aan

de voet liggen en kijk hoe de minuscule klimmers zich in de verte tegen de rotswand omhoog werken.

Of je nu liever naar de klimmers kijkt of naar de watervallen, indrukwekkend is Yosemite altijd.

👉 **ERHEEN! San Francisco is het dichtstbijzijnde grote vliegveld. De watervallen donderen het luïdst in mei en juni.**

© Igor Sh / Shutterstock

© Jürgen Wackenhut / Shutterstock

87

Raak helemaal doordrenkt bij de Niagarawatervallen

CANADA // De Niagarawatervallen zijn niet de hoogste of breedste ter wereld, maar wel de beroemdste. En met een onvergelijkbaar volume: elke seconde stromen er duizenden badkuipen aan water naar beneden. Waar het de rivier raakt, ontstaan grote nevelwolken en worden regenbogen gevormd. Een prachtig gezicht, en je hoeft er niet eens van een afstand naar te kijken. Nee, je stapt gewoon op de boot er vaart ernaartoe. Nat pak en tuitende oren gegarandeerd. De watervallen vormen een natuurlijke kloof tussen de Canadese provincie Ontario en de Amerikaanse staat New York. De Bridal Veil Falls in de VS zijn mooi, maar de Canadese Horseshoe Falls zijn indrukwekkender. Neem als het kan een hotelkamer met zicht op de watervallen.

☛ ERHEEN! De watervallen liggen op 2 uur van Toronto en op 40 minuten van Buffalo (NY). Het beste zicht heb je vanaf de Table Rock (Canadese kant). Wees de drukte voor en kom vroeg.

88

Weg van de drukte in het wondermooie Zwarte Woud

DUITSLAND // Het Zwarte Woud, dat zich glorieus uitspreidt over een flink deel van zuidwestelijk Duitsland, is niet zwart, maar gewoon groen. Tenzij het gesneeuwd heeft. In de meest afgelegen gedeelten staan robuuste houten boerderijen tussen eindeloze spinnenbossen in door gletsjers uitgesneden dalen. In dit landschap, dat zó uit de sprookjes van Grimm komt, vind je niets dan rust en stilte.

Hier kent men geen haast. Wandel over de goed gemarkeerde paden, of neem een bus of trein naar het volgende dorp. Zoals het mooie Gengenbach, Triberg (waar je 's werelds grootste koekoeksklok vindt en in café Schäfer *schwarzwalderkirschtorte* naar het originele recept kunt eten) of Titisee, met zijn uitnodigende groene meer.

☛ ERHEEN! Freiburg en Baden-Baden zijn prima uitvalsbases voor uitstapjes. In je accommodatie krijg je gratis een Konuskaart, te gebruiken in al het openbaar vervoer in het Zwarte Woud.

© Pawika Tongtawe / Shutterstock

© Michael Heffernan / Lonely Planet

108

Een imposante roadtrip over de Karakoram Highway

PAKISTAN // De Karakoram in het noorden van Pakistan heeft steilere hellingen, scherpere pieken en langere gletsjers dan de Himalaya. Hij krijgt dan ook onze stem als we het imposantste gebergte ter wereld moeten kiezen. Er zijn ruim twintig toppen van meer dan 7500 m (waaronder de op een na hoogste berg ter wereld, de K2). De KKH, die van de Pakistaanse hoofdstad Islamabad naar Kashgar in de Chinese regio Xinjiang loopt, dwars door dit gebergte, is een ongelooflijk knap staaltje ingenieurswerk. De 1300 km lange weg voert je door de magnifieke dalen van Hunza, langs de heksenhoeden van Gulmit en over de 4714 m hoge Khunjerabpas naar de vestingstad Taxkorgan, aan de Chinese grens. Hij biedt eerst nog een onvergetelijk uitzicht op de imposante bergen van de Pamir, voordat je uitkomt bij de zondagsmarkt van Kashgar.

ERHEEN! Informeer naar de veiligheidssituatie in Pakistan en de regio Xinjiang, waar grote politieke onrust kan heersen.

109

De betoverende dierenrijkdom in het Kruger National Park

ZUID-AFRIKA // Wat maakt het Krugerpark anders dan andere wildreservaten? De redenen zijn net zo talrijk als de dorstige dieren bij de waterplaatsen, maar het unieke van dit park is de toegankelijkheid. In welk ander park kun je met je huurauto naar binnen rijden, een voettocht maken onder begeleiding van een gewapende ranger en dezelfde dag nog eropuit trekken op een mountainbike? De grote aantallen dieren, de variëteit aan soorten, waaronder de Big Five, het enorme formaat van het gebied en het grote aanbod aan activiteiten maken het Krugerpark tot een van de beste safarilocaties. Het ene moment doet een troep leeuwen zich te goed aan een verse prooi, het volgende zet een impalajong zijn eerste stapjes. Hier is altijd iets te beleven.

ERHEEN! Vluchten gaan vanuit Nelspruit (Mbombela), Phalaborwa, Hoedspruit en Skukuza. De beste tijd is juni-september.

239

Op zoek naar de Grote Vijf in het Majete Wildlife Reserve

MALAWI // Majete is niet alleen een succesverhaal op het gebied van natuurbescherming, het heeft Malawi ook als safariland op de kaart gezet. Toen de NGO African Parks het reservaat in 2003 overnam, was het een trieste, leeggeroofde wildernis waar alleen nog een paar antilopen leefden. Nu kun je er de Grote Vijf weer zien – leeuw, luipaard, olifant, neushoorn en buffel.

De transformatie is het resultaat van vijftien jaar hard werken in de bush. African Parks heeft de infrastructuur verbeterd, met de lokale bevolking samengewerkt en bijna driehonderd dieren van vijftien verschillende soorten geïntroduceerd. De populatie wilde dieren is intussen toegenomen tot 12.000 exemplaren en sinds kort (na twintig jaar) zijn er ook weer cheeta's te vinden. Als bezoeker

ben je hier midden in de ongerepte natuur, waar toch ook een paar mooie lodges staan, met vriendelijk personeel.

ERHEEN! *Majete ligt 70 km ten zuidwesten van Blantyre. Meteen achter de hoofdingang kom je bij een restaurant, camping en bezoekerscentrum dat wordt gerund door inwoners van het park.*

Gele bavianen, zebra's en parelhoenders bij een drinkplaats in het Majete Wildlife Reserve.

© Angel Villalba / Getty Images

De Piramide van Djoser in Saqqara, het oudste stenen monument ter wereld.

271

Saqqara: een kijkje in de keuken van de piramidebouw

EGYPTEN // Je weet dat de oude Egyptenaren piramiden bouwden, maar weet je ook hoe ze dat deden? In Saqqara kom je erachter. Het 7 km lange grafveld, dat bij de oude hoofdstad Memphis hoorde, is vooral bekend vanwege de 60 m hoge Trappiramide van Djoser. Dat is niet alleen het oudste stenen monument ter wereld, het geeft ook inzicht in de werkwijze van architect Imhotep, die de basis legde voor

de Egyptische piramidebouw. Latere koningen van Egypte hadden ook een piramide in Saqqara. Je kunt er hun rijkversierde graftomben gaan bekijken.

In het Serapeum werden de heilige Apisstieren gemummificeerd en begraven; de muren van de Mastaba van Ti zijn versierd met fantastisch goed bewaard gebleven muurschilderingen met scènes uit het dagelijks leven; de Piramide van Teti

en de Piramide van Oenas hebben een grafkamer met een prachtig sterrenplafond. Saqqara heeft nog niet al zijn geheimen prijsgegeven: in 2018 werden er nog een paar tomben met gemummificeerde katten gevonden.

ERHEEN! *Saqqara ligt 30 km ten zuiden van het centrum van Cairo. Combineer deze trip met de piramiden van Dasjoer.*

340

Het Tate Modern, een kathedraal voor moderne kunst

ENGELAND // Er hebben schommels gehangen, er lagen miljoenen porseleinen zonnebloemzaadjes en de hal is al eens omgebouwd tot zonnetempel. De Turbine Hall van Tate Modern is een imponerende, verzonken ruimte met een immens dak en een industriële uitstraling. Het is een wereldlijke kathedraal, waar grootschalige kunstwerken en installaties worden geëxposeerd. En dit is nog maar een klein stukje van het Tate.

Het museum is ingericht in een oude elektriciteitscentrale op de zuidoever van de Theems. Het ging in 2000 open, maar de sfeer is tijdloos. De zalen voor de permanente collectie (Britse kunst van na 1900) en voor de wisselende exposities werden in een later stadium in een nieuwe vleugel ondergebracht, zodat het al kolossale gebouw er nog een hele reeks ruimten bij kreeg. Een van de hoogtepunten van Londen!

☛ **ERHEEN!** *De mooiste route? Loop vanaf St Paul's over de Millennium Bridge of neem de boot bij Tate Britain. 's Morgens vroeg is het heerlijk rustig.*

© Richie Chan / Shutterstock

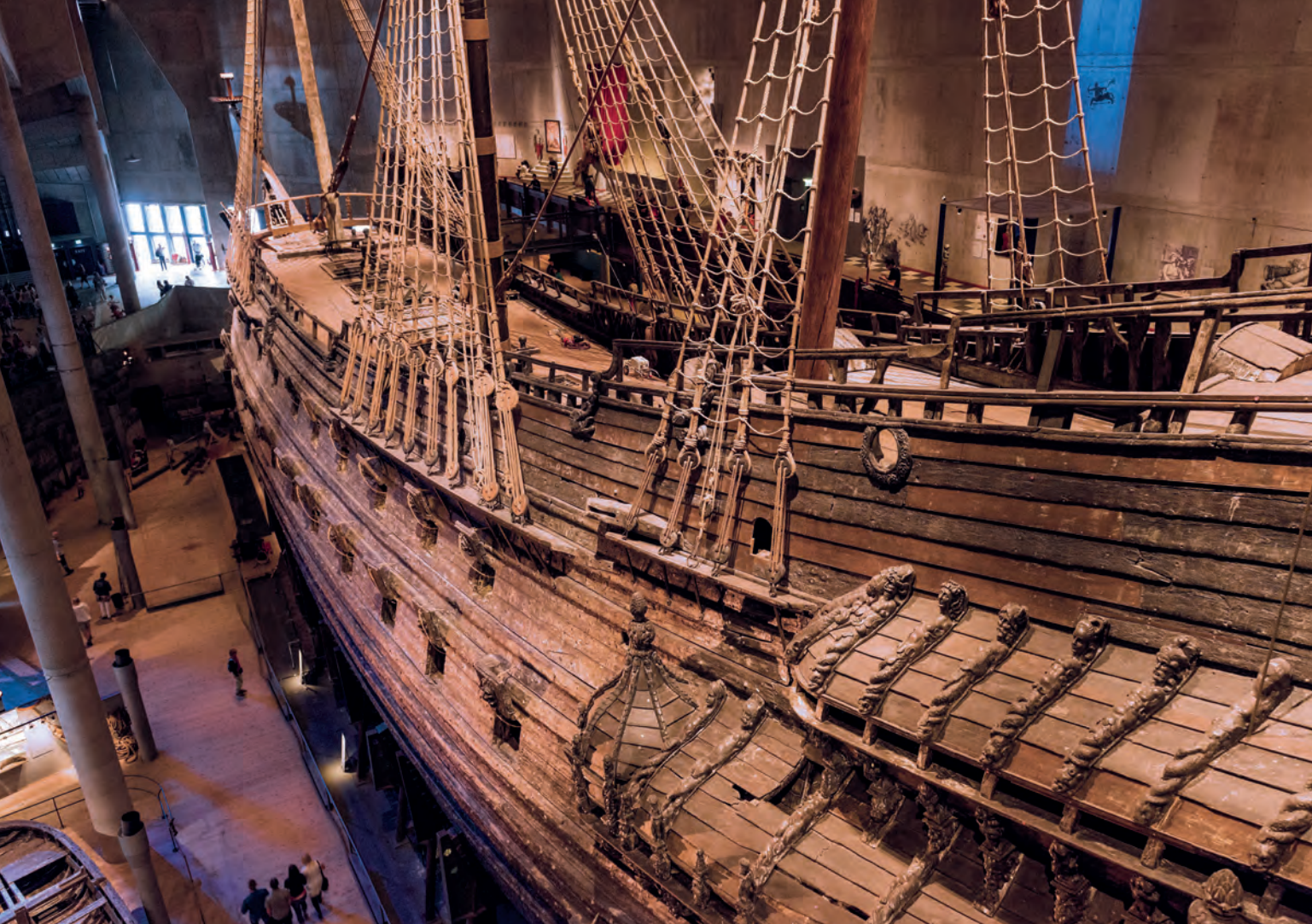
© Kasper Hansen / Shutterstock

341

De papegaaiduikers en grotten van de Vestmanna Bird Cliffs

FAERÖER // Het barre weer op deze Noord-Atlantische eilanden is geen enkel probleem voor de duizenden vogels die er in de zomer nestelen. Maak een boottocht naar de Vestmanna Bird Cliffs in het noordwesten van Streymoy. Als de wind nog niet indrukwekkend genoeg is, zijn de zeevogels dat wel; ze krioelen en krijsen en maken duikvluchten boven je hoofd. Je vaart langs huizenhoge kliffen, door smalle doorgangen en langs geheimzinnige grotten. Je ziet de nesten op de kale rotsen, waar rissa's, zeekoeten, alken, stormvogels en veel andere soorten neerstrijken om hun jongen groot te brengen. Maar de show wordt gestolen door de grappige papegaaiduiker met zijn fel oranje snavel, zijn bovenmaatse poten en de vertederend komische manier waarop hij rond waggelt.

☛ **ERHEEN!** *De Faeröer zijn per vliegtuig bereikbaar of met een ferry vanuit Denemarken. Boek je tocht naar de kliffen ruim van tevoren.*

© Douglas Lander / Alamy Stock Photo

382

Van een gênante nautische miscalculatie naar de trots van het Vasamuseet

ZWEDEN // Toen het machtige Zweedse oorlogsschip de Vasa in 1628 zonk – 1300 m van de plaats waar het kort daarvoor te water was gelaten – was de Zweedse koning ernstig in verlegenheid gebracht. De Vasa was gebouwd met de bedoeling onoverwinnelijk te zijn, maar helaas zat er een foutje in het ontwerp. Het schip heeft drie eeuwen op de zeebodem gelegen voordat het voorzichtig gelicht en zorgvuldig gerestaureerd werd. Nu

is de Vasa het trotse symbool van de hoogtijdagen van het oude Koninkrijk Zweden en maakt het een superieure comeback!

Je ziet het schip in al zijn glorie en een bezoek aan het populairste museum van Zweden is elke kroon waard. Displays geven op vijf verdiepingen gedetailleerde informatie over de ondergang en de berging, maar ook over de voortdurende inspanningen om dit stuk Zweedse geschiedenis

te behouden. Er is een reconstructie van het kanonnendek, zodat je kunt voelen hoe het daar geweest moet zijn. Het is veel, heel veel, maar gelukkig is het Vasamuseet, in tegenstelling tot de Vasa, uitstekend ontworpen.

ERHEEN! *Het Vasamuseet ligt op het eiland Djurgården in Stockholm. Van juni tot augustus is het er erg druk, dus ga vroeg.*

Het Vasamuseet toont de ondergang en wedergeboorte van het beroemdste oorlogsschip van Zweden.

© Sean Pavone / Shutterstock

Het Griffith Observatory, waar de sterren aan de nachtelijke hemel en de sterren van Hollywood samenkomen.

420

Het Griffith Observatory: sterren bekijken op een heuvel boven Hollywood

VS // Het sierlijke witte gebouw, dat plompverloren op de helling van Mount Hollywood lijkt te zijn neergezet, ziet eruit als een filmlocatie. En ja, het is in meerdere Hollywoodfilms te zien, van *Rebel Without a Cause* tot *Transformers* en *The Terminator*. Behalve SF wordt hier ook echte wetenschap bedreven, want in de sterrenwacht wordt al meer dan

tachtig jaar gezocht naar buitenaards leven. Het observatorium beschikt over de meest geavanceerde sterrenprojector ter wereld, historische telescopen en hightech-apparaatuur om de kosmos af te speuren. Kijk niet alleen naar boven, want ook beneden is wat te zien: een panoramisch uitzicht over Los Angeles, met zijn wolkenkrabbers en villa's,

avenues en heuvels, en het legendarische Hollywood Sign.

☛ **ERHEEN!** *Het Griffith Observatory staat aan de zuidkant van Griffith Park. Ga lopend vanuit Los Feliz of met de bus vanaf het Vermont/Sunset Station (rode lijn). Op zaterdag en zondag is het druk.*

466

Het Akagera National Park: nieuwe kansen voor milieu, mens en dier

RWANDA // Het kwijnende Akagera National Park is de laatste tien jaar aan een opmerkelijke wederopstanding bezig, wat onder meer betekent dat de fauna van Rwanda niet meer alleen uit gorilla's bestaat.

Als je nu bij het eerste licht de Oost-Afrikaanse savanne op gaat, kun je de Grote Vijf weer zien. De verdwenen leeuwen en neushoorns werden in respectievelijk 2015 en

2017 geherintroduceerd. Ze doen het goed en ook de luipaarden, olifanten en buffels zijn aan een opmars bezig.

Het robuuste, duurzame beleid van de NGO African Parks heeft niet alleen tot een gezondere wildstand en betere faciliteiten voor toeristen geleid, maar ook tot een grote betrokkenheid van de bevolking. Elk jaar volgen 1800 studenten een educatief

milieuprogramma in het park. Wildhekken op zonne-energie hebben het aantal conflicten tussen mens en dier sterk verminderd. En belangrijk: de helft van alle bezoekers komt uit Rwanda zelf.

ERHEEN! *Bedrijven in Kigali organiseren safari's, maar je kunt er ook een 4WD huren, wat veel eenvoudiger en goedkoper is!*

Wat is de meest ultieme reiservaring ter wereld?

De verbazingwekkende tempels van Angkor Wat bekijken?

Onder water het Groot Barrièrerif verkennen?

Een hike over de Kumano Kodō-pelgrimsroute?

Of je laten verbazen door Monument Valley?

De experts van Lonely Planet zijn het eens geworden en hebben de grootste bezienswaardigheden en verborgen juwelen samengebracht in dé ultieme bucketlist van de **500** beste plekken op aarde om te bezoeken.

Lonely Planet is eruit, nu is het aan jou.

Wat staat er bij jou op nummer 1?

9 789021 576299

WWW.KOSMOSUITGEVERS.NL

**KOS
MOS**

NUR 500
KOSMOS UITGEVERS
UTRECHT/ANTWERPEN